

Open in Verbinding. Universiteit Utrecht Public Engagement Plan 2021-2025

1. Inleiding

In dialoog en interactie tussen wetenschap en samenleving adresseert de Universiteit Utrecht de grote uitdagingen van deze tijd. De Universiteit Utrecht gelooft dat kennis gedeeld moet worden en in die ambitie past een investering in het betrekken van een breed publiek bij wetenschap. Het plan *Open in Verbinding. Universiteit Utrecht Public Engagement Plan 2021-2025* bouwt voort op eerdere programma's en -activiteiten en sluit aan bij het Strategisch Plan 2021-2025 van de Universiteit Utrecht.

2. De wisselwerking tussen wetenschap en maatschappij

Met onderzoek en onderwijs levert de universiteit een bijdrage aan de duurzame verbetering van onze samenleving. Om dat te kunnen doen, moet de universiteit niet alleen resultaten delen van wetenschappelijk onderzoek, maar ook de samenleving opzoeken en uitnodigen.

Dat willen we doen door:

- universiteit en samenleving met elkaar te verbinden in interactie en dialoog;
- bewustzijn van, kennis over en competenties voor maatschappelijke interactie te vergroten bij de medewerkers van de Universiteit Utrecht;
- met wetenschappers (nieuwe) initiatieven op het gebied van public engagement ontwikkelen, uitvoeren en evalueren voor, in samenwerking met en op initiatief van diverse publieksgroepen in diverse contexten.

De wetenschappelijke bijdragen aan de maatschappij (en vice versa) vereisen samenwerking en dialoog. Tussen wetenschappers onderling en samen met diverse maatschappelijke partners. Bij elk type partner passen andere werkwijzen en vaardigheden. Een universiteit die maatschappelijke impact belangrijk vindt, stimuleert en faciliteert ook de brede academische dialoog over de eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid en impact. Studenten, medewerkers en andere betrokkenen voeren met elkaar het gesprek over Open Science, de (publieke) waarde van wetenschap, de diverse manieren waarop dat bereikt kan worden en de implicaties daarvan voor onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering.

Iedereen kan partner zijn

Om relevante problemen en oplossingsrichtingen te identificeren, hebben wetenschappers ook de partners nodig die baat hebben bij de oplossing van zo'n vraagstuk. Iedereen zou zo'n partner kunnen zijn. Ook mensen voor wie de relevantie van wetenschap niet vanzelfsprekend is omdat ze weinig weten van wetenschap, omdat ze er nog geen interesse voor hebben, omdat ze er sceptisch

over zijn of misschien omdat ze meer vertrouwen hebben in andere methoden of bronnen van kennisverwerving. Daarom investeert de Universiteit Utrecht ook in de betrokkenheid van een breed en divers publiek bij wetenschap, vaak aangeduid met de term *public engagement*¹.

Het is wenselijk dat zoveel mogelijk mensen geïnformeerd zijn over wat wetenschap is en wat wetenschappers doen, op een manier die aansluit bij hun leefwereld en belangstelling. Dat kan gaan over maatschappelijke toepassingen van onderzoek, maar ook over fundamentele vragen. Van wetenschappers vraagt dat denken vanuit maatschappelijke behoeften en persoonlijke interesses, en niet alleen vanuit de autonomie (of de intrinsieke waarde) van wetenschappelijk onderzoek.

Public engagement kan dus op verschillende manieren bijdragen aan een vruchtbare relatie tussen wetenschap en samenleving:

- Mensen die vertrouwd zijn met wat wetenschap is, kunnen zich beter een beter beeld vormen van de waarde ervan. Niet alleen van de resultaten, maar ook van de methoden en achterliggende theorieën en denkwijzen. Zo kunnen ze beter geïnformeerde beslissingen nemen en keuzes maken over belangrijke maatschappelijke vraagstukken. De universiteit levert zo ook een bijdrage aan brede (burgerschaps)vorming; zowel voor een algemeen publiek als voor haar eigen academische gemeenschap, inclusief de studenten.
- Perspectieven van niet-academische, maatschappelijke partners en algemeen publiek kunnen wetenschappers tot nieuwe inzichten brengen, motiveren en hun creativiteit stimuleren.
- Burgers betrekken bij (onderzoek dat gericht is op) het oplossen van maatschappelijke vragen vergroot de kans op oplossingen die beter aansluiten bij maatschappelijke prioriteiten, behoeften en wensen.

3. Hoe past dit in de doelstellingen van de Universiteit Utrecht?

Missie

De Universiteit Utrecht werkt aan een betere wereld. Verschil maken in de wereld buiten de universiteit (impact) is onderdeel van de kerntaken onderwijs en onderzoek.

Wetenschapscommunicatie en publieksactiviteiten kunnen daaraan een belangrijke bijdrage leveren.

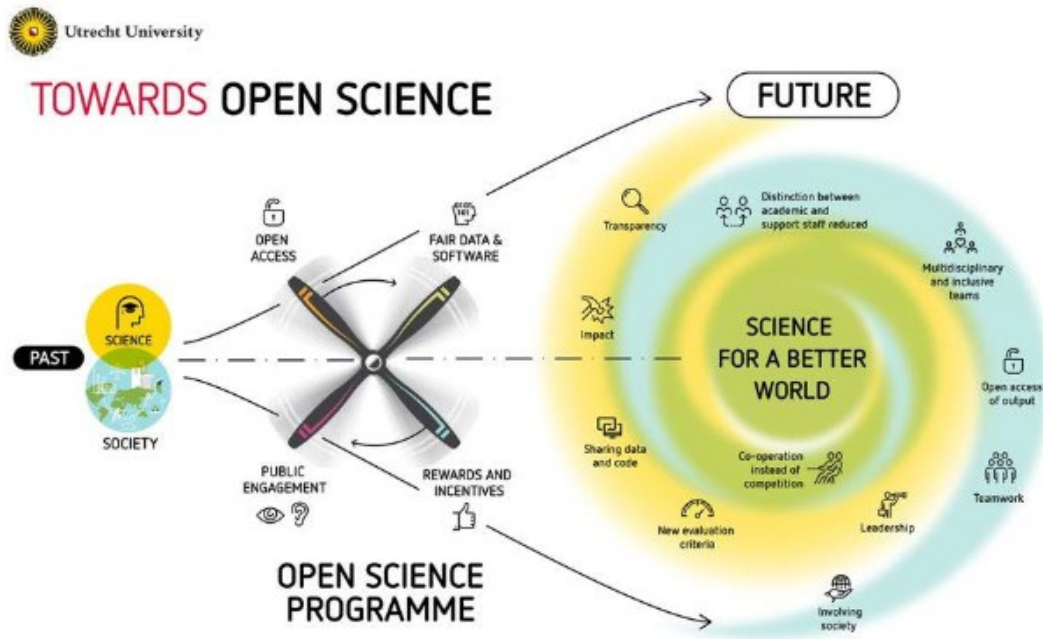
In de regio

De Universiteit Utrecht draagt bij aan oplossingen voor grote mondiale vraagstukken, en wil daarnaast ook van betekenis zijn voor (mensen in) haar nabije omgeving. Publieksactiviteiten helpen de universiteit verbinding te leggen met de stad en de regio. Dit vergt ook dat de universiteit groepen bereikt die doorgaans verder afstaan van de universiteit, zoals niet-academisch opgeleiden, kinderen, ouderen en mensen met een migratieachtergrond. Zo sluiten deze activiteiten ook aan bij een ander belangrijk speerpunt van de Universiteit Utrecht: diversiteit en inclusiviteit.

¹ De term *public engagement* is gangbaar in de (inter)nationale academische wereld en wordt niet gebruikt in communicatie met het algemeen publiek.

Inbedding in de eigen structuur en cultuur

In het Open Science Programma van de Universiteit Utrecht, dat in 2019 van start ging, is *public engagement* een van de vier pijlers. Dat is logisch, omdat de Open Science-beweging voortkomt uit de overtuiging dat wetenschappelijk onderzoek beter kan bijdragen aan oplossingen voor complexe maatschappelijke problemen als kennis en data zoveel mogelijk gedeeld worden met diverse maatschappelijke partners. Zodat zij niet alleen betrokken kunnen zijn bij het toepassen van kennis, maar ook bij het ontwikkelen van kennis en bij het agenderen van voor hen relevante onderzoeksvragen.

Deze beweging vraagt om een grote systeem-en cultuuromslag in universiteiten. Daarbij hoort een brede academische dialoog over de publieke waarde(n) van wetenschappelijk onderzoek en onderwijs en universitaire bedrijfsvoering. Teamwork en andere manieren van erkennen en waarderen van het werk van academici zijn een voorwaarde voor de verwezenlijking van deze ambities. Daarbij hoort de erkenning voor activiteiten die bijdragen aan, en het creëren van voorwaarden voor maatschappelijke interactie. Ook moet er samenhang zijn met andere impactroutes van de Universiteit Utrecht. Daarmee is dit public engagementplan een schakel in een groter geheel en onderdeel van een complex (cultuur)veranderprogramma.

Interactie tussen onderzoek en publiek aan de Universiteit Utrecht

De faculteiten, strategische thema's en de hubs ontwikkelen veel initiatieven, vaak samen met partners van buiten en binnen de universiteit, zoals (onderdelen van) het Centrum voor Wetenschap en Cultuur: Studium Generale, Universiteitsmuseum, Parnassos Cultuurcentrum, Wetenschapsknooppunt Utrecht.

Zie voor voorbeelden www.uu.nl/publicengagement en www.uu.nl/publicengagement/inbeeld

De medewerkers van het Centrum voor Wetenschap en Cultuur zijn professionals als het gaat om programma's in relatie tot wetenschapseducatie, cultuur en public engagement. Zij maken die programma's door te signaleren wat er in de samenleving leeft en op zoek te gaan naar perspectieven uit de wetenschap die daarbij aansluiten. Zo brengen zij wetenschappelijk onderzoek en onderwijs onder de aandacht brengen van een breed, inclusief en divers publiek. Ook organiseert het CWC training, scholing en kennisdeling op dit gebied voor wetenschappers en ondersteunend medewerkers.

In de toekomst presenteert de Universiteit Utrecht zich vaker op nieuwe podia, om een nieuw publiek te ontmoeten in nieuwe contexten. Denk bijvoorbeeld aan basis- en voorgezet onderwijs, (v)mbo, HKU, HU, TivoliVredenburg, de Openbare Bibliotheek op het Neude, maar ook aan labs en bibliotheken in wijken, de Botanische Tuinen of andere publieke ruimtes. De doelstelling is een breed, steeds diverser en geëngageerd publiek op te bouwen, dat wetenschap wil leren kennen en zelf actief deelneemt. Daarnaast zetten we deze expertise graag in ten behoeve van de interne dialoog over Open Science en de publieke waarde(n) van de universiteit binnen de brede academische gemeenschap.

Een kleinschalig verkennend en aanjagend Public Engagement Programma (2017-2020) onder leiding van het CWC leidde tot de conclusie dat er aan de Universiteit Utrecht een goede voedingsbodem was voor publieksactiviteiten, maar dat concretisering in tactische plannen en ondersteuning vaak achterbleef. Belangrijke lessen uit deze verkenning waren:

- toenemende interdisciplinaire samenwerking tussen wetenschappers vraagt om integrale samenwerking tussen de diverse ondersteunende diensten.
- Onderdeel van het programma was het populaire Public Engagement Seed Fund dat fungeert als motor voor kleine projecten op initiatief van wetenschappers. Belangrijk is dit verder door te ontwikkelen.
- Public engagement is onderdeel van een cultuurverandering. Dat vraagt om dialoog over de publieke waarde(n) van wetenschap binnen de brede academische gemeenschap en met de wereld daarbuiten, in samenwerking met faculteiten, strategische thema's en hubs.
- Publiek met een grotere afstand tot de wetenschap is lastig te bereiken en de universiteit heeft weinig kennis en expertise op dat gebied. Het is een maatschappelijke opdracht van de Universiteit Utrecht ook met hen relaties aan te gaan, een dialoog te starten.
- Initiatieven en activiteiten op het gebied van maatschappelijke interactie kunnen bijdragen aan de publieke zichtbaarheid, maatschappelijke reputatie en profilering van de universiteit, als ze meer in samenhang gepresenteerd worden. Landelijk en internationaal zien we een beweging weg van de sterke focus op excellentie van individuele wetenschappers, naar het belang van wetenschappelijk onderzoek voor de samenleving. Het beleid gericht op vergroting van maatschappelijke impact wint terrein². De voorwaarden voor wetenschappelijk onderzoek om maatschappelijke impact te hebben worden steeds beter.

² Wetenschapsbeleid voor de samenleving. Het publieke belang van kennis. Rathenau Instituut mei, 2019

4. Plan Public Engagement van de Universiteit Utrecht

Het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht gaf het Centrum voor Wetenschap en Cultuur in september 2019 de opdracht een vervolgplan te ontwikkelen op het Public Engagement Programma (2017-2020). Het Open Science Programma, de strategische thema's en hun hubs en focusgebieden zijn in dit vervolgplan belangrijke aanjagers van maatschappelijke impact. Dat geldt de komende jaren ook voor onderwijs, met bijvoorbeeld Community Engaged Learning en Life Long Learning.

We beschikken al over veel ervaring met het maken van educatieve programma's rond wetenschap, bijzondere verbindingen met diverse publieken en in cultureel-wetenschappelijk programmeren. Dat wil de Universiteit Utrecht verder uitbouwen, door wetenschap in nieuwe (soms laagdrempelige) contexten te plaatsen, samen met onderzoekers inspirerende concepten te ontwikkelen en hen te begeleiden bij het betrekken van burgers, en door creatief-wetenschappelijke programma's te maken.

Het Centrum voor Wetenschap en Cultuur ontwikkelt zich tot een universiteitsbreed knooppunt voor Public Engagement, dat programma's, advies, training en (tweedelijns) ondersteuning biedt, aan zowel wetenschappelijk als ondersteunend personeel. Het CWC coördineert het universiteitsbrede Public Engagement Plan, dat een integrale uitvoering krijgt met de faculteiten, de strategische thema's, hubs, focusgebieden, het Open Science Programma, Communicatie & Marketing, SO&O en andere diensten. Dit vraagt om een gezamenlijke visie op public engagement, en om gezamenlijke betrokkenheid bij de uitvoering van ondersteuning ervan in marketing en communicatie, onderzoeks- en onderwijsontwikkeling en scholing.

Doelstellingen

1. Resultaten uit het eerdere programma borgen en successen structureel doorzetten;
2. Kansen en uitdagingen benutten voor de structurele en strategische inzet van public engagement en integreren in het beleid van de Universiteit Utrecht op het gebied van maatschappelijke impact.

Door:

- Aan te sluiten bij het Strategisch Plan 2021-2025 van de Universiteit Utrecht, het Open Science Programma en diverse actoren binnen en buiten de universiteit;
- vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de universiteit bijdragen te leveren aan de publieke zichtbaarheid en maatschappelijke reputatie van de Universiteit Utrecht als (gespreks)partner voor mensen en organisaties in de stad, regio en daarbuiten.

Actie-en programmaplan 2021-2025

Actielijn 1: Bijdrage aan het Open Science Programma

Het CWC geeft leiding en uitvoering aan de track Public Engagement binnen het Open Science Programma:

1. Verder ontwikkelen van de dialoog en het netwerk Open Science en Public Engagement van WP en OBP in samenwerking met faculteiten, strategische thema's, hubs en focusgebieden

- inrichten van een netwerk van Public Engagement Fellows.
 - voortzetten, verdiepen en verbreden van het netwerk voor medewerkers van de UBD en de facultaire afdelingen C&M en RSO (e.a.) op gebied van public engagement.
 - Pilotproject 'Dialoog over open science en publieke waarde(n) van de universiteit' binnen de brede academische community.
 - Intensieve verbinding met en commitment van bestuurders, wetenschappers en nieuwe functies, zoals business developers en impact officers
2. Verder ontwikkelen van het Public Engagement Seed Fund
- samenwerken met andere kleine (zaaigeld-)fondsen binnen de universiteit, bijvoorbeeld die van de strategische thema's, om zo de aanvraagdruk te beperken en om het aantal toekenningen te kunnen vergroten;
 - ruimte maken om naast de huidige kleine bedragen (€ 2.000) ook wat grotere bedragen van € 10.000 toe te kunnen kennen om ambitieuzere interdisciplinaire projecten te steunen;
 - samenwerken met het Utrechts Universiteitsfonds om expertise op het gebied van (culturele)fondsen te ontwikkelen.
3. Opzetten van een onderzoeksteam/wetenschappelijke expertisegroep op het gebied van de effectiviteit van public engagementactiviteiten
- Wat zijn de (gewenste) effecten van public engagementactiviteiten? De Universiteit Utrecht wil daar meer zicht op krijgen, omdat ze streeft naar *excellence in public engagement*: alleen doen wat kwaliteit heeft en goed werkt. Daarvoor is het nodig om een wetenschappelijke basis te ontwikkelen. Het onderzoek wordt ingebed in het Open Science Programma, in samenwerking met actieve wetenschappers en andere wetenschappelijke partners zoals het Freudenthal Instituut, Utrecht Young Academy, het Descartes Centre en anderen.

Actielijn 2: Innovatie en professionele ondersteuning van universiteitsbrede public engagementprogrammering voor een breed publiek

1. De bestaande succesvolle programmering innoveren en professionaliseren, nieuwe initiatieven stimuleren en ondersteunen
- Stimuleren en ondersteunen van nieuwe universitaire initiatieven op gebied van public engagement vanuit faculteiten, de vier strategische thema's en de hubs en diverse initiatieven rondom onderwijs.
 - Het Universiteitsmuseum ontwikkelt de komende twee jaar een nieuw en uniek museumconcept waarin 'onderzoekend leren' en 'wetenschapswijsheid' voorop staan.
 - Parnassos en UUnited werken aan brede academische vorming voor studenten, medewerkers en alumni van de Universiteit Utrecht. Parnassos werkt die opgave en de ontwikkeling van academic skills verder uit met een bredere programmering rondom maatschappelijke en culturele thema's.
 - Het Studium Generale en zijn Betweterfestival ontwikkelen hun succesvolle programmering verder door, en vernieuwen doelgroepen en podia met structurele partners in de stad.
 - Bij het Wetenschapsknooppunt komt veel kennis over wetenschapseducatie bij elkaar. Het knooppunt ontwikkelt nieuwe programma's om aan te kunnen sluiten bij de Kenniscoalitie PO/VO, met hen mee te innoveren en zo kennis over wetenschap blijvend in de curricula te verankeren.
2. Ontwikkeling van een programmabureau

Het Public Engagement Programma 2017-2020 werkte aan de opbouw van een netwerk, aan advies, scholing, training, kennisdeling en de ontwikkeling van een aantal vernieuwende universiteitsbrede public engagement-activiteiten. Het zo ontstane loket en projectmanagement en -ondersteuningsbureau voor de gehele Universiteit Utrecht wordt verder uitgebreid en geprofessionaliseerd. Daarnaast wordt fondsenwerving en cultureel ondernemerschap centraal en breder georganiseerd.

3. De organisatie van de ondersteuningsfunctie versterken en professionaliseren

Om de ambitie op public engagement waar te kunnen maken, is meer projectmatige samenwerking en kennisdeling nodig.

Actielijn 3: Uitwerking van de 'Engage and Storytelling Academy' (training en scholing voor WP en OBP)

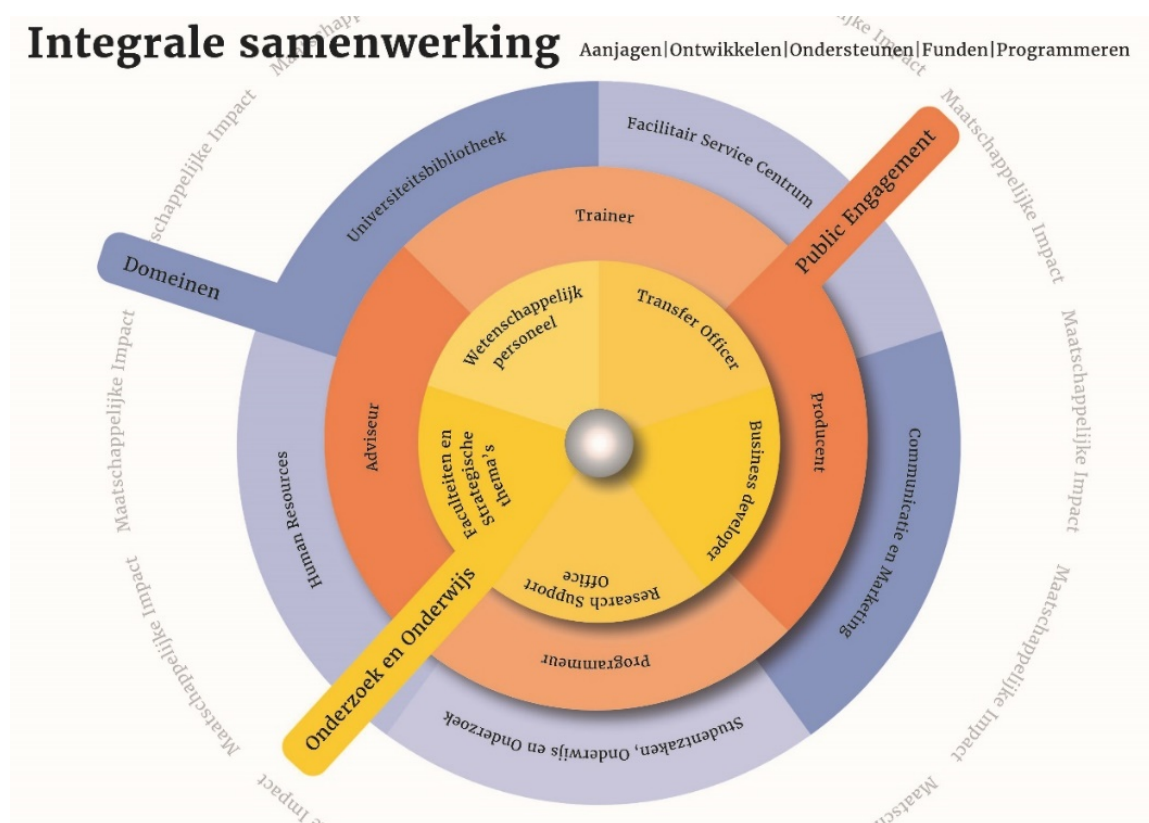
Het huidige scholings- en ontwikkelingsaanbod op het gebied van wetenschapscommunicatie en public engagement komt van CWC, C&M, SO&O, Parnassos, en faculteiten. Het is versnipperd, niet voor iedereen toegankelijk en soms moeilijk vindbaar. De aangeboden programma's zijn onvoldoende op elkaar afgestemd. De betrokken diensten ontwikkelen een Engage and Storytelling Academy (werktitel) in samenwerking met HR.

Actielijn 4: Ontwikkeling van een integrale visie op maatschappelijke impact en samenwerking

De Universiteit Utrecht heeft de ambitie om met onderzoek en onderwijs een bijdrage te leveren aan de duurzame verbetering van onze samenleving. Om een goed beeld te krijgen van de diverse impactroutes nemen drie betrokken diensten het initiatief om met de faculteiten en strategische thema's de diverse impactroutes inzichtelijk te maken binnen de Universiteit Utrecht. Vandaaruit formuleren zij een ambitie bij de maatschappelijke impactopgave van de universiteit, passend bij het Strategisch Plan 2021-2025.

Een voorwaarde is goede ondersteuning en samenwerking, zowel van onderzoekers die eigen ideeën en netwerken hebben om hun plannen te realiseren, als van wetenschappers die wel graag willen maar nog geadviseerd en op weg geholpen moeten worden. Die ondersteuning moet bestaan uit inspireren, mobiliseren, toerusten (geld, menskracht, expertise, podia, publieken, leiderschap, evaluatie) en werk uit handen nemen zodat onderzoekers zich op hun eigen aandeel kunnen richten. Daarbij is aandacht nodig voor de organisatie van de ondersteuning voor onderzoekers, met name voor verbetering van afstemming en samenwerking tussen ondersteuners van faculteiten en diensten.

Integrale samenwerking

Beoogde resultaten

1. Het duurzaam verbinden van universiteit en samenleving in interactie en dialoog:
 - toename³ van het aantal bezoeken aan en bezoekers van public engagementactiviteiten en podia binnen dit plan;
 - doorontwikkelen van een impactmeetinstrument, dat in het eerdere public engagementprogramma als pilot is ingezet.
2. Het vergroten van het bewustzijn van, kennis over en competenties voor maatschappelijke impact bij de medewerkers van de Universiteit Utrecht (WP en OBP):
 - a. in 2020 voert het Open Science Programma een 0-meting uit. Daarin wordt o.a. gevraagd naar de ervaring, erkenning en waardering voor public engagementactiviteiten door wetenschappers. Op basis van deze resultaten wordt een ambitie geformuleerd;
 - b. vergroten en activeren van het public engagementnetwerk van WP en OBP in kennisdeling en scholing;
 - c. borgen van public engagement als een actieve impactroute in het beleid van de faculteiten, de strategische thema's en hubs;
 - d. zichtbaar maken en waar nodig verbreden van het scholings- en trainingsaanbod op het gebied van public engagement voor WP en OBP (Engage en Storytelling Academy).
3. Het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van (nieuwe) initiatieven op het gebied van public engagement met wetenschappers voor, in samenwerking met en op initiatief van diverse publieksgroepen in diverse contexten:

³ Aangezien het Universiteitsmuseum voor twee jaar sluit in april 2020, is het voor de komende jaren niet reëel om 2019 als 0-meting te hanteren.

- a. het verbreden van de huidige bereikte doelgroepen binnen het (voortgezet) onderwijs, zoals bijvoorbeeld het vmbo en mbo;
- b. meer zichtbaarheid van de universiteit en dialoog met wetenschappers in de wijken van de stad Utrecht en de regio;
- c. uitbreiden van podia in de regio in samenwerking met culturele maatschappelijke organisaties en in de openbare ruimte.